

G y ö n g y m o n d a t o k.

(Újkori írótól.)

K ö z b á t o r s á g.

A legnyomorultabb ember szabadsága is mindnyájunk közös ügye. Ha a törvényes formák megsértetnek, ha egyetlen polgár is jogtalanul érintetik: mindenki fenyegetve van. A ki ezt nem érzi, nem tudja, mi a szabadság. *Labouleye Eluárd.*

K ö z é p s z e r ü s é g.

A középszerűség biztosít, s fogyatkozásunk kényelem. *Shakespeare.*

A ki magát egy középszerű helyzetben jólétre tudja hangolni, nincs kitéve a pusztulásnak. *Rousseau.*

Középúton maradásra ész, élettapasztalat, csillapult indulat kell. Szélsőségben csak butaság és lángész van otthon. *Kisfaludi Károly.*

A szegénység legközelebbi okozója a nagy gazdagság. *La Bruyère.*

K ö z h a s z n u s á g.

Két osztály van: a közhasznuaké és önzőké. Az utolsók sokszor még fennebbi hangon kiáltják, hogy a közjónak mindent fel kell áldozni. *Voltaire.*

A szabadsághirdetők mind ninesenek izletemre, mert elvégre mindenik magának önkényt akar biztosítani. *Goethe.*

Igyekezz szolgálmi az emberiségnek önártalmad nélkül. *Voltaire.*

K ö z t á r s a s á g.

Legjobb köztársaság az, mely az izgaté résznek terheket és nem előnyöket biztosít. *Goethe.*

Mióta annyi királyt láttam, kedvem jött a köztársasághoz.
Beranger.

A köztársaság hasonló a naphoz, mely saját fénye által ragyog; csak vakok nem képesek azt meglátni. *I. Napoleon.*

Semmi sem oly hatalmas, mint a törvényt megtartó köztársaság — nem félszóból, nem is csak meggyőződésből, hanem hajlamból. *Montesquieu.*

K ö z v é l e m é n y.

A korona mindig tusakodik a közvéleménnyel, mert ez mindig kér valamit. *Chateaubriand.*

Nincs változóbb, határozatlanabb s erősebb hatalom, mint a közvélemény; láthatatlan, és senki és semmi ellene nem állhat; sokszor önféjü s mégis ítélete igaz és helyes. *I. Napoleon.*

Tévelygésnek és botlásnak nincs alkalmasb útja, mint a nép nyomdokain járni. Csaknem mindaz, a mit dicsér, bírálaton alul áll. *Petrarka.*

Az emberek véleménye ki- és beforditva hordható, mint birka-bunda. *Shakespere.*

K ü z d e l e m. K ü s z k ö d é s.

Vallás, társadalom, természet: három küzdelmi tér. Akadályok: babonák, előítéletek, elemek. Ide járulnak a szivben: a szeretet, gyűlölet, közöny — harc, tusakodás feladataival. *Hugo Victor.*

Az emberek, az Isten, az ördögök, a sors — részünkre egy általános küszködést készítenek. *Corneille Tamás.*

Alig érhetné az embert nagyobb átok, mint, ha reményei küzdelem nélkül teljesülnének; jólétére is ráunna. *Smiles.*

L á z a d á s.

Lázadásért vádoltaknak azt mondván egy francia törvényszéki elnök: Ti a fennálló rend ellen lázadtatok fel! egyik vádlott azt felelé: A fennálló rend lázított fel minket!

Polgári zavarokban igen gyakran az erkölestelenségé a főszerep és időszaki eredmény. *Dózsa Dániel.*

L e á n y.

A ki leányát gyűlölt embernek adja nőül, vétségeiről ő leszen Isten előtt felelős. *Molière.*

A leányuk hírnevében áll dicsősége s nincs értékesebb hozománya, mint a becsületesség. *Shakespere.*

Könnyelműségből, állhatatlanságból, csapodárságból, tettetésből, ravaszságból, kevélységből, élezből és hiúságból mesterségesen szőtt-font a természet rendkívül finom fonalszálakkal egy pillangószerű teremtményt és azt nevezte — leánynak. *Saphir.*

A leányok olyanok, mint az élőfa, mely minél korábban és bővebben hajt ki tavasszal, ősszel annál korábban és bővebben kell, hogy hullasson. *Saphir.*

Az a leány, a kinek be kellene tanítani szép szemei s kedves mosolygása kötelességét a végre, hogy magának férjet találjon, meglehetősen ostoba leány volna. Azt ők kitalálják betanítás nélkül is. *Sand György.*

A leány százféle fortélylyal bir szeretője elutasítására; de ravaszságát kibeszélni, vagy magát elkötelezni sehogy is rá nem birható. *Lafontaine.*

A csinos leány olyan, mint a hadi lármajel, — minden férfit talpra kiált. *Kisfaludi Károly.*

A leányt ha viszik is, baj; ha nem viszik, még nagyobb baj. S így mindig bajt hoz, és pénzt viszen ki a házból. *Kisfaludi Károly.*

A rózsza és leány között az a különbség, hogy a rózsza nem tudja szépségét, a leány még teszen hozzá. *Kisfaludi Károly.*

A leányi elme nyári
 Árnycikként kereng,
 Ha a nyalánk szerelem, mint
 Zefir, körülte leng. *Csokonai.*

Gyűjtötte: KISS MIHÁLY.

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Dávid Ferencz. Születésének négyszázados emlékünnepeére kiadja a Magyarországi Unitárius Egyház. Irta: Dr. Kiss Ernő. Kolozsvár, 1910. Gámán János örököse. 93 l. + 2 sztl. levél. — Dávid Ferencz születésének négyszázados fordulója alkalmából az unitárius Egyházi Főtanács pályázat útján kívánt gondoskodni arról, hogy a nagy reformátor életrajza „Jakab Elek művének fölhasználásával oly alakban kerüljön a magyar olvasóközönség kezébe, hogy ne csak a szakférfiakat érdekelje, hanem lehetően vonzó és tanulmányos olvasmánya legyen mindazoknak, kik Dávid iránt nemcsak mint hitűjítőt, hanem mint történetünk egyik kiváló férfija iránt is érdeklődnek.“ E szempontok szerint készült saját előszava szerint Kiss Ernő munkája. Kilenecz arányos szakaszra osztotta. Az első négyben Dávid pályáját a váradi disputációig tárgyalja. A nevezetes disputának és az unitárius vallás törvényesítésének egy-egy külön szakaszt szentel s itt, sikerei delén külön szakaszban méltatja Dávidot mint író és szónokot is. János Zsigmond halála után megváltozott Dávid helyzete. Az új uralkodó a régi kath. vallás híve volt s a vallásos forrongásokat már csak azért sem nézte jó szemmel, mert azok éppen Erdély hegemon magyarságát szaggatták veszekedő felekezetekre. Az irodalmi viták elfajulásait éppen ezért a cenzurával korlátolja s ez az intézkedése a virágzó unitárius irodalmat érinti legérzékenyebben. Szervezkedik s előnyomul a református egyház s Dávid két tűz közé jut. E válságos esztendőket, a zsidózás vádjáig és az utolsó zsinatig újra külön szakasz tárgyalja s az utolsó — a legrövidebb Dávid elítéltetéséről szól.

A szerző vonzóan vezeti be olvasóit Dávid Ferencz korába s elevenen tárgyalja nagy kor- és tárgyismeretet kívánó anyagát. Dávid példásan türelmes felfogását Dávid saját nyilatkozataival, a váradi disputa képét a vita jól megválasztott szemelvényeivel illusztrálja s az unitárius vallás törvényesítésével kapcsolatban ismerteti Dávid hit- és erkölcesstanát. Könyvének a szónok és író jellemzése